

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Inqvisitorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

Alia forma ad idem.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

hac parte, eidem tali absenti ut presenti, in virtute sancte obedientie precipimus & mandamus, & mandando requirimus, & monemus, & monendo citamus, quatenus infra tres hebdomadas proxime sequentes: *vel ponatur aliud certum tempus*, Quarum primam pro primo termino, secundam pro secundo, & tertiam pro tertio termino & preceptorio, & trina monitione canonica eidem assignamus; quatenus compareat in tali loco personaliter coram nobis, de fide catholica & eius articulis responsurus, & alias facturus ut fuerit rationis. significantes eidem, quod si mandatis nostris, immo verius Apostolicis non paruerit cum effectu, infra prefatum terminum ei assignatum, comparando in loco antedicto personaliter coram nobis, quod erit maioris excommunicationis vinculo innodatus: Quam excommunicationis sententiam, nos Inquisitor prefatus auctoritate qua supra, in eum ut in contumacem & inobedientem nobis, immo re vera domino nostro Papae, nunc ut ex tunc, & tunc ut ex nunc, prefata trina monitione canonica praeviente, iustitia suadente, & eius inobedientia, & contumacia exigente, ferimus in his scriptis. Datum, &c.

Alia forma ad idem.

Fater N. ordinis Fratrum Praedicatorum, in terris talis domini Inquisitor haeretica pravitatis a sancta sede Apostolica specialiter delegatus, Venerabili & dilecto nobis in Christo Rectori talis Ecclesiae, Salutem & mandatis nostris, immo verius Apostolicis firmiter obedire.

AD vestri notitia deducimus tenore nostrarum praesentium litterarum, (quod dolendo referimus, & referendo dolemus) quod talis, de tali loco, talis diocesis, delatus nobis de haeretica pravitare, recepta informatione & iustitia suadente extitit per nos captus, ut videremus, an ambularet in tenebris vel in luce: ipse vero nos metuens, absque causa, cum nostri sancti officij sit nulli obesse, sed potius prodesse: quia reducere oberrantes ad ovile Dominicum, ne lupinis haereticorum morsibus deuorentur, imprudenti consilio inductus, pariter & seductus, illius, qui primum hominem decepit, ne paradisi terrestris delitij frueretur, carcerem fregit pariter & aufugit, & quo iuerit, ignoramus: Nosque cupientes eundem totis nostris visceribus reducere, ne oberret, & versutorum haereticorum laqueis involuatur, vel si iam involutus extiterit, enodetur: Ea propter auctoritate Apostolica, qua fungimur in hac parte, vobis in virtute sanctae obedientiae precipimus & mandamus, & mandando requirimus, & monemus, vno pro trino edicto, alias excommunicationis sententiam ut contra inobedientem, in vos ferimus in his scriptis, quatenus die Dominica proxime venientis, in vestra Ecclesia, quando Missarum solemnia celebrantur, & maior inibi erit cleri & populi multitudo, auctoritate nostra, immo verius Apostolica, eidem tali fugitiuo in virtute sanctae obedientiae precipiamus & mandetis, & mandando requiratis, mo-

A neat, & citetis, alta & intelligibili voce: immo nos eidem tali precipimus & mandamus, & mandando requirimus, monemus, & citamus, quatenus infra triginta dierum spatium proxime subsequendum, in tali ciuitate & monasterio eiusdem, Fratrum Praedicatorum, compareat personaliter coram nobis, de fide catholica, & alias de articulis fidei responsurus: quorum primos decem pro primo termino, & alios decem praedictis decem immediatos pro secundo, & vltimos decem pro tertio & vltimo & preceptorio termino assignetis: & nos et assignamus; notificantes publice, ubi prius, fugitiuo tali prae-nominato, quod nisi coram nobis personaliter compareat cum effectu, infra terminum dictum eidem assignatum, & in loco in antea memorato, sciat se fore excommunicationis vinculo innodatum: quae excommunicationis sententiam nos in eum tanquam in inobedientem, rebellem, & contumacem nobis, immo verius domino nostro Papae, & Ecclesiae sanctae Dei, nunc ut ex tunc, & tunc ut ex nunc, iustitia suadente, & eius inobedientia requirente, ferimus in his scriptis: significantes eidem quod si contumaciter se permiserit excommunicationis vinculo innodari, procedemus contra eum ad vltiora, prout ius & iustitia suadebunt: Reddatis litteras portatori in signum nostri mandati completi, vestris subscriptionibus positus in eisdem. Datum, &c.

COMMENT. XXXV.

Sillem autem Inquisitor inuenire non poterit ubi ille fugitiuus est, &c. citet eum personaliter in Ecclesia cathedrali illius diocesis, &c. *[Hunc ipsum ordinem citandi fugitiuos, quem hic docet Eymericus, praescripsit iam olim Concilium Bituricense c. 14. in hac verba: Eos qui se contumaciter absentant, facitatis citari solenniter in parochia li, seu cathedrali Ecclesia eorundem, & in locis, in quibus domicilium vel habent, vel habere solebant: & ita contra eos legitimis edictis propositis, praecedenti expectatione matura, diligenti et discussione habita super actis: ac praetorum, de cuiuslibet expedire videritis, consilio sigillato, ad talium condemnationem, eorum absentiam, Dei & Euangeliorum suppleta praesentia, pro culparum exigentia procedatis. haecenus ibi. Idem vult Guido Fulcodius in consultationibus ad Inquisitores q. 6. et auctor innotinatus in tract. de forma procedendi contra Inquisitos de haeresi, rubrica, De his, quae pertinent ad executionem officij inquisitionis. num. 15. et plenius eodem tract. in rubr. De haereticis contumacibus. cetera quae de ordine procedendi contra absentes tradit hic Eymericus, valde sunt notanda, quibus nos more nostro in sequentibus magis necessaria tantum adiungemus.]*

Num. 135.
Forma & modo citandi in fugitiuos.

D absentant, facitatis citari solenniter in parochia li, seu cathedrali Ecclesia eorundem, & in locis, in quibus domicilium vel habent, vel habere solebant: & ita contra eos legitimis edictis propositis, praecedenti expectatione matura, diligenti et discussione habita super actis: ac praetorum, de cuiuslibet expedire videritis, consilio sigillato, ad talium condemnationem, eorum absentiam, Dei & Euangeliorum suppleta praesentia, pro culparum exigentia procedatis. haecenus ibi. Idem vult Guido Fulcodius in consultationibus ad Inquisitores q. 6. et auctor innotinatus in tract. de forma procedendi contra Inquisitos de haeresi, rubrica, De his, quae pertinent ad executionem officij inquisitionis. num. 15. et plenius eodem tract. in rubr. De haereticis contumacibus. cetera quae de ordine procedendi contra absentes tradit hic Eymericus, valde sunt notanda, quibus nos more nostro in sequentibus magis necessaria tantum adiungemus.

E b Forma citandi aliquem fugitiuum, &c. *[Diximus paulo antea cum Eymericus, eos qui non inueniuntur, aut fugiunt citandos esse in causis fidei, ut compareant responsuri de fide; nunc ea res, quomodo sit reuocanda ad praxim, diligenter ostendit.]*

c Attendentes quod fuga delatorum de haeretica prauitate, ac detentorum in carceribus pro-

Num. 135.

An fugiens è carcere habeatur pro conuictio de hæresi obfugam.

eadem, suspicionem de labe præfata adijcit ampliore, &c.] Insignis est hic EymERICI locus, & vera doctrina contra Zanchinum tract. de hæres. c. 10. nu. 4. & Campegius ibidem vers. fregit carcerem. & quosdam alios asserentes, eum qui fuit in carcerem conuictus ad custodiam pro crimine hæresis, si fugiat, pro conuictio habendum, & tanquam hæreticum esse damnandum, quamuis enim hoc in alijs criminibus sit verum, vt multi putant, per l. in eos. ff. de custo. reo. vbi Doctores. l. milites agru. §. eius qui fugã. vbi Bar. ff. de re mili. & l. si quis aliquid. §. miles. ff. de penis. tenet Iason in Laadmonendi. nu. 90. & in repetitione eiusdem legis, nu. 272. ff. de iureiur. Marcellus in pract. crim. §. diligenter, nu. 46. & attingam. nu. 44. & ceteris, quos refert Joannes Roias in tract. de hæres. par. 2. assertio. 15. nu. 185. & seq. & Petrus Duenas in regula 392. inci. pien. Fugiens ex carceribus. & Campegius apud Zanchinum loco præcitato.

In crimine tamen hæresis, locum non habet hæc communis sententia, vt vere scripsit Simancas de carbo. instit. tit. 16. nu. 23. & in tractatu adnotationum ad Zanchinum c. 8. quem sequitur Ioannes Roias in d. tract. de hæres. par. 2. assertio. 15. quibus omnino censere subscribendum: nam effractio carceris, seu fuga nihil habet commune cum hæresi, & potius præsumendum est carceris radio, aut metu fallorum testium, aut ob sententiam tormentorum ausu gisse, quam quod errore intellectus id fecerit.

Ad hæc, nullo iure hæc tam seu Zanchini opinio comprobatur. nec videtur rationi consona sola fugam, aut carceris effractionem, violentam generare hæresis suspicionem, ex qua fugiens, aut fugeret attentas debeat vt hæreticus condemnari. quãto igitur rectius scripserit hic Eymericus, ostendit aperte quæ proxime diximus. fuga itaque præcedenti suspicioni aliquid addit, vt docet hic auctor: id vero quantum sit, & quale, ex delicti & personæ qualitate, et iudicij criminis prudens Inquisitor indicabit.

Et hæc vera esse putamus in eo qui carceri traditus est ad custodiam, qui fugit antequam damnaretur de hæretica prauitate, de quo loquitur auctor hic & alij præcitati, nam de damnato iam et carceri ad penitentiam tradito, quid sit sentiendum si fugiat, an velut relapsus, aut impenitens sit damnandus, agam cum Eymericus infra super q. 97. hi enim casus longe diuersi sunt, nec pari iure censeri debent.

Fugiens carcerem, ob solã fugã qua pena afficiendus.

Sed ne ob fugam impunitus euadat, qui dum custodiretur pro hæresi è carceribus effugit, consuetudine potius quam lege aliqua receptum est, præsertim in Hispania, vt si honestior sit is qui fugit, vt si nobilis, doctor, religiosus, aut aliis honorabilis civis custodiatur arctius, & diuini puniatur. quod si vilis sit, publice verberibus flagelletur, & causa hæresis in suo statu permanens tractatur, non tamen propterea conuictus de hæresi habetur. quamquã & alijs penis arbitrarijs puniri possunt; in quo mitius est cum illis agendum, qui custodis negligentia euaserunt, vt respondit Vlpianus in l. i. ff. de effractionibus, ibi: Quod si per negligentiam custodum euaserit, leuius puniendus.

Circa fugientes non possunt obseruari.

Hæc tamen tunc obseruari possunt, cū cõprehendi possunt qui aufugerunt: nam si haberi nõ possunt

A editis publicis sunt euocandi, & in eos velut in circumaces & impenitentes est procedendum.

Diligenter vero curabunt Inquisitores, cum primum intellexerint reum euasisse, rescribere ad circumuicinos Inquisitores, aut Episcopos, aut alios, quos idoneos iudicauerint, vt animaduertant, an is qui effugit, ad suam ciuitatem fuerit profectus, vt eum curent capiedum, adiectis in Epistola nomine, cognomine, patria, statura, colore & ceteris circumstantijs, ex quibus in notitiam rei fugientis facili possint denentire.

Si autem fugitiuus illes, qui nescitur quò abiit, erat deprehensus in hæresi non solum testibus, sed propria confessione, & dixerat ac concesserat se velle eas abiurare, & ante abiurationem fugit, & præsertim si erat religiosus, & ipsas hæreses prædicasset, potest citari, & verbis magis aggrauari per modum sequentem.

Forma citandi aliquem fugitiuum, qui debuerat abiurare, quatenus veniat infra certum terminum, ad faciendam abiurationem prædictam, & ex communicandi eum, nisi faciat vt mandatur.

Vniuersis & singulis Christi fidelibus in regnis & terris Illustrissimi talis regis, & alias vbi libet constitutis, frater N. in prædictis terris & regnis Inquisitor hæreticæ prauitatis a sancta Sede Apostolica specialiter delegatus: Salutem in auctore & conseruatore fidei Dei, & Virginis filio domino nostro IESU CHRISTO.

MISSVS à sede patris redemptor noster Dominus IESVS CHRISTSVS, ne ad imaginem suam hominem conditum perdi contineret, si vnde redimeretur non haberet, similem nobis sumens habitum, vt pateret oculis in mortis tentibus posttorum, de sua ineffabili pietate remedia diuersa contulit, per quæ humano generi et posset felicitas impartiri: sed ecce declinante iam mundi vespere ad occasum, & hominum malitia crescente, corrupti iam faculi corruptelam non solum sentiunt elementa corrupta, verum etiam creaturarum dignissima creatura ad imaginem & similitudinem condita creatoris. Peccat enim ad extremum homo miserrimus, qui in sui creatione in paradisi medio constitutus, vt operaretur & custodiret eundem, & de omni ligno, quod erat in eo, excepto ligno sciencie boni, & mali, vesceretur, manere non potuit in eodem; qui etiam erga fines seculorum degenerat, & varijs & noxijs questionum nexibus se innectit. Ecce namque peccatis exigentibus oua aspidum iam sunt rupta, & telas aranæ texuerunt, quia fallaces & subdoli vulpini & infelices hæretici, fallum & peruersum intellectum, quinimmo buccis crepantibus per mundi latera sonuerunt. Sed re vera qui de venenatis eorum comederit, morietur: quoniam eorum per fide doctrinæ, ac nefarijs consilijs inberentes, æternis incendijs adscribuntur.